

Ahokotasunari buruzko ikastaroa udan

Udan, abuztuaren amaieran, Miramar jauregian ospatu zen ahokotasunari buruzko ikastaro trinko ba. Bere zuzendari, Bertsolarien Elkarteko den berbera izan genuen, hau da, Koldo Tapia.

Hitzaldiak emandakoen arteko zenbait, oso pertsona eza-gunak dira gure artean. Lehenengo Yves Beaupérin, frantziarra izan genuen, lehendik ere Don Manuel Lekuonaren omenaldia zela eta mintzatu zizaiguna Oiartzunen. Marcel Jousse izan zuen mintzagai lehen hitzaldian: bizitza, lana eta bere gaurkotasuna. Eta, bigarreanean, berriz: Ahokotasuneko tradizioa: sorrera, memorizazioa eta belau-naldien arteko transmisioa.

Jon Sarasua, gaur egungo bertsolaritzari buruz mintzatu zitzaun. Nola bizi daiteke bertsolaritza abiadura handian zirkulatzen duten merkantzien kultur ingurunean? Gaia interesgarria iruditu zitzaun eta, orijinaltasun puntu batekin emana.

Ondoren gure inguruan bizi diren kultur adierazpenak aztertzeko patroi moduan ezaugarri multzo batzuk hartu zituen, besteak beste, kontsumo zatikatua, zenbaitetan elitista, merkantzien aparatuarekiko dependentzia maila handia, kontsumo indibiduala.....

Balore horiei kontra egin beharra aldarrikatu zuen, kultur eredu komunikatzailea, partehartzailea bakarrik izan baitaiteke aberasgarri eta askatzaile.

Ildo hortatik, bertsolaritzak bere ezaugarri propioak ditu. Propioak eta bereziak, besteak beste, produktuaren orijinaltasuna, zuzenekotasuna, kalekotasuna, taldekotasuna...

Bertsolaritza bidegurutze eta erronka batzuren aurrean ikusten du hizlariak eta honen baloreak zaintzekoak izanik ere, ez dute zergatik kontserbadore eta inmobilitistak izan behar. Erronka ez da irautea, bizitzea baizik.

Joxerra Garziak azaldu zigunez, bertsolaritzaren alderdi so-

ziologiko-komunikazionalak de- zente aztertu diren arren, oso atzeratuak gabilta bertsoaren egitura, baliapide eta amarruak aztertzerakoan. Bertsoaren ar- loan gure barne emozioak sorta- razteko erabiltzen diren baliapi- deak oro bat dira eta bertsolaria hizkuntza arautuaren bidez modo orokor hutsetik urrundu eta komunikatu beharreko modu ba- kan eta betean helarazten zaio hartzaileari.

Eta geroxeago, zera esango digu: Bertsoek (eta gainerako esan-idatziek) sortarazten digu- ten emozio estetikoa Beti da arti- fizio baten ondorioa, ez da doha- nekoa, baizik eta teknika eta jokabide, baliapide jakin batzu- ren ondorio.

Andoni Egañak, bertso- laritzaren historia laburki adierazi zuen, Euskal Herrian ahozko jar- dunak duen hedapena azpima- rratuaz, historia horren barnean eman den garapena argituaz, bertso-paperak, XIX. mendean izan zuten zereginaz.

Hedapen horren barnean, Xabier Amuritza nabarmendu zuen, duela hogeit bat urte eman zuen urratsarengatik. Emaku- meek ere, protagonismo handia hartu dute. Gaur egun ez dago eskolatu gabeko bertsolaririk.

Osasungarri ikusten du Ega- ñak bertsolaritza, baina ondoren zaindu beharreko zenbait alderdi azpimarratzen ditu, bertsolaritza-

ren kaltetan gerta ez daitezen: idatzian, entzutekoan ikus-entzu- nezkoan bertsolaritzak izan behar duen tratamendua, heda- bideek sor ditzaketen mugak, eskolatzeak, irakurketak ahozko- tasunetik ekar dezakeen urruntzeaz eta gainerakoak.

Patri Urkizu jaunak Aztertu dena eta aztergai dagoena izena ezarri zion bere hitzaldiari. Ho- rren arabera ikuspegi zabal bat eman zuen ahozkotasanari buruz egin denaz eta falta denaz. Hitzaldiaren harian azaldu zituen Zuberoako herri literatura (asto- lasterrak, pastoralak, maskara- dak, erretratuak eta eskuizkribuen argitaratzeak); kontagitzan, argi- taratutako bildumak, aldizkarieta- ko hustuketa eta Corpus Fabula- rum Vasconiae delakoaren sail- kapenerako irizpide batzuk eman zituen; bertso- gintzaren gainean, ondorengo hauek izan ziren ai- patuak: Antoine Dabadieren (1810-1897) alde guti ezagunak, A. Aren Gutunak, Koplarien gu- duak (1851-1897). Argitaratua eta argitaragabea eta aldizkari eta eskuizkribuen hustuketa eta edizioa; saiogintzan buruturiko lanak, ikerketa lanen aurrebal- dintzak eta molda daitezkeen lan berezi zenbait.

Eraberean oso interesga- rriak izan zen, Jose Criado hizlari andaluziarrak egindako azalpena *El trovo de la Alpujarra* izenean, halanola *Poesía de tradición oral*

en Mallorca gaiari buruz Miquel Sbert Garau jaunak eta *La literatura popular Gallega del siglo XXri* buruz Domingo Blancok

emana. Askok uste baino zabala-
goa da oraindik ere bapatekota-
suna herri horietan gaur egun
ere.

GE